

Szerkesztőiroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felölős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azokéivül az összes hír-
detést irodák...
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 121. szám.

Csütörtök, május 29.

A pör után.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, május 29.

Bármintó agyafurtsággal iparkodnak is a Déry-bümpert tárgyalása során az igazságszolgáltatás fórumát az alantas demagógia kortestanyájává alacsonyítani és bármintó ártani kívánó szándékkal igyekeznek is Lukács Lászlónak a pörben tanuként kihallgatni politikai ellenségei kellemetlen hangulatot kelteni a miniszterelnök ellen: minden gyűlölködő erőfeszítés ellenére ime napnát világosabban kiderült, hogy Lukács László miniszterelnök magánbeszélését és közéleti tisztességét az ellene galádul indított rágalomhadjárat be nem szennyezhetette. Pedig akik ezt a hadjáratot, ezt a vak gyűlölettel kiesztelt személyes hajszát intézték ellene, azok szemmel láthatólag az ő magánbeszélését akarták tönkretenni, hogy ezzel megölhessék benne a politikust, aki őket leverte s aki az ő hatalmi törekvéseinek útjába állott. Lihegő bosszuszomj és kielégítetlen hatalmi éhség falánkságával rohantak rá minden oldalról, nem kimélték még családi életét sem, alattomos besugássaikkal, papához, királyhoz férközték el lenne, esábitó ígéretekkel tettek a nemzeti munkapárt tagjainak, hogy lesz béke, nyugalom, csak Lukács Lászlót ejtsék el. S mikor minden oldalról méltó visszautasításra találtak, pokoli számvetései az egyéni beszédét akarták kipellengérezni, gondolván, hogy politikai vezérnél kényszerű megkööttségében nem vehet bizonyos kö-

telező díszkréciók ellen s ekképpen magát minden oldalról teljes nyíltsággal nem védelmezhetvén, a sok kellemetlenség végre is kifárasztja s a temérdek rágalom és hazugság csakugyan lehetetlenné teszi Lukács Lászlót lent is, meg fönt is.

És hogy még nagyobb legyen a kárma, melynek zürzavaros hangjaival a közvéleményt megtéveszteni igyekeztek, utóbb már nemesak Lukács László beszédére hányták a sarat, hanem eszeveszett vak gyűlölettel kabinetjének más tagjait is kezdték megrágalmazni, alantas politikai indulatuk eselvetéseivel arra számítván, hogy ilymódon többségben és koronában megingathatják a bizalmat nemesak Lukács László, hanem egész miniszteriuma ellen.

Azokban esalódtak Lukács László beszédét hiába próbálták a sárba rántani. Hiába számítottak arra, hogy ha a magánembert megölik, a politikus is porba dől vele. A magánember is, a politikus is érintetlen maradt benne s a sár visszahullott azokra, akik dobálni kezdték. A korona és a többség bizalma pedig, ha lehet, még erősebb iránta és miniszter társai iránt, mint azelőtt volt.

Az országnak napirendre kell térnie a Déry-per aktái felett. Itt a legfőbb ideje, hogy a politika kivonuljon az igazságszolgáltatás terneiből. A per lefolytatása után most már foglalkozzanak a nép képviselői, ellenzékiek és kormánypártiak egyaránt az ország népére hasznos törvények alkotásával. Itt van rá a kedvező alkalom, mert

hisz a kormány éppen most több ily fontos javaslatot nyújtott be, melyek és az ezekhez hasonló alkotások ezerszerre üdvösebbek az országra nézve és méltóbbak a nép képviselőihez, mintha a törvényhozók botrányhajhászással és embervadászatokkal töltik az időt. A pör után legyen már békeség.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás időjárásjelentése.

Május 29.

Barométer emelkedik 757.2. Délután 1.38 órákor hőmérő 21.7 C°. Hőmérséklet: maximum 28-ikán 26.9 C°, min. ma reggel 13.3 C°. Csapadék: — Felhőzet: — Szélirány és erősség NW3. Jóslat a következő 24 órára: Enyhe, zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűtősfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter G o o r Béla kassai pénzügyigazgatósági kezelési gyakornokot a nagybeeskereki pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű pénzügyi irodatiszté kinevezte.

— **Esküvő.** Lex Mihály kisjenői járásbírói irodatiszt, ma délelőtt tartotta

Pascaline.

— Hirt akar hallani Serranról? Nos semmi jót sem mondhatok róla! Börtönben ül, szegény!

— Börtönben!... Ah, persze, azon éppen nem esodákozom... Meghagyta magát lepetni a vāmörök által esempészés közben!

— Nem, nem találta ki az ur. Sokkal finomabb szemé és fürgébb lábai voltak, semhogy elesipesse magát. Nem ez az uram: Serran gyilkolt!

— Gyilkolt?

— Igen, megölte Zureguyt!... Oh, az asszonyok, uram!... Egy éjjel meglepte Zureguyt Pascalinnal, mindkettőt egymás karjában... És Zuregy örökre felhagyott a szerelmi légyottokkal!

Összerázkódtam. És egyszerre eszembe jutott ez a Pascaline. Parázs lakozott az ereiben a baszk föld e barna leányának. Igen, magam előtt látom őt könnyű fürgé járásával, karcsu termetével, zavarba ejtő nézésével, mely mélyen hatott a szívbe.

Magam előtt láttam Serrant is — a derék öszvérhajesárt, ki örökösön szorgoskodott, az izmos merész vállalkozót. Imádtam a nejét, Pascalinet s érte dolgozott pihenés nélkül. Az öszvérrével, melynek esengője vidáman esilingelt, faluról-falura járt, mint házaló kereskedő ezerféle aprósággal. És néha átkelve a spanyol határon, esempészést is üzött egy kicsit. Jó s büszke fiu volt, kit Pascalinnak egy esókja bőségesen kárpótolt fáradozásaiért.

Ami Zureguyt, ezt a gonosz esontot

illeti, ez afféle falusi piperkőc volt, kinek nem volt soha más foglalkozása, mint a szoknyák körül ólalkodni s kik a férjek távollétében a házba surrannak és ölegetik a kacér menyecskéket. Catalán ember volt. Olyan spanyol lazzaroni típus, kiknek egész napi eldelők egy szivar füstje — jök mindenre s mindenk föltt semmire. Magasan hordott fejjel, gondtalanul, gögösen lépkedve, kék sapkájával, fekete mellényével, barna bársony nadrágjával, nyakára esavart selyemkendőjével szép szál legény volt. Barna, perzselő szemekkel, simára fésült hajjal, nem egy baszk lánynak esesavarta a fejét.

Nem is lepett meg, hogy meghódította Pascalinet: szegény Serran, kinek sejtelve sem volt róla, hogy ez a tüzes teremtés, akit annyira szeretett, akár az ördögnek is odaadta volna magát egy kis élvezetért.

Ismerni szerettem volna a büntény részleteit, melyet az öszvérhajesár elkövetett s engedélyt kaptam, hogy meglátogathassam őt.

Amint megpillantott, fölugrott a székről, melyen ült és felém sietett.

— Oh, ténsur, kiáltott föl, milyen szép öntől, hogy fölkeres!

Ránéztem; a könyvek két vörös barázdát vájtak a szemem alatt lesoványodott arcán.

Éppen nem kérte magát, hogy elmondjon mindent. Nagyon nyomta a szívét, hogy nem beszélhetett. Szükségét érezte, hogy szavakban engedjen egy kissé utat kínjainak.

Oh, ténsur tudja, mennyire szerettem

őt! Ő érette, hogy új szalagja legyen vasárnapi, megköckéztattam az életemet a hegyek közt, esempészkedés közben. Hány-szor töltöttem szabadban az éjszakát a vāmörökkel a hátam mögött! Es Pascaline uram, ezidő alatt mással szeretkezett! Ténsur, ismeri ezt az átkozott Zureguyt. Mikor ide vetődött, büszkén mint egy pulykakakas, nekem mindjárt ellenszenves volt. Mert hát, tetszik tudni, bizonyára éreztem, hogy szereneseitlenségét hoz majd rám... Mert ő esábitotta el tőlem Pascalinet... Ugy látszik a muchico-tánc közben hódította el... A ténsur látta, hogy táncolják a muchiót a mi leányaink, menyecskéink, ezt a szédületesen fürgé, lábba ejtő táncot; a nők keble lázasan piheg, a szemük villámlik... És aztán a nap is égetőn tüz le a táncolókra, felgyújtja a véreket.

— Oh, én nem szerettem, ha Pascaline mással táncolta a muchicot... Zureguyval mégis táncolta. És én együgyű, ki nem tudtam, nem láttam semmit... Ha hazatértem, Pascaline otthon volt, rám mosolygott. Összeesókoztam őt, nem is sejtve, hogy másnak a esókjaít száritom fel az ajkain... Mert abban a pillanatban, amint megjöttem, Zuregy távozott tőle.

És amint elszorult torokkal ezt mondta, sirt a boldogtalan Serran.

Mert hát igazat mondott! Igen, ez az örült szerelmes asszony magánál tartotta a szeretőjét, egész addig a pillanatig, míg a férje megjött. És akkor aztán:

— Szaporán, siess! Ideje, hogy odább állj. Oh, ha itt érne! Nesze még egy esók és menj!

esküvőjét a nagybecskereki anyakönyvi hivatalban Hám Mariska urhölgygel, néhai Hám Miklós leányával. Az esküvőn tanúként Hám Rezső nagybecskereki és Jaksics Ádám béga-fői lakosok szerepeltek.

— **Köszönet.** Braun Ármán 10 K szakértői díját a nagybecskereki Patronage Egyletnek adományozta, amiért ez uton mond köszönetet az egylet elnöksége.

— **Adomány.** Mangold Lipót könyvkereskedő 12 drb vizsgai jutalomkönyvet adományozott a kulturegyesületnek, amit ez uton köszön meg az elnökség.

— **Táncvizsga.** A nagybecskereki Messinger Karolin-féle leánynevelőintézet bennlakó és bejáró növendékei május hó 31-ik napján a Kaszinóban táncvizsgát tartanak. Tánctanár Kessler Lajos. Kezdeté 6 óraker délután. A belépő-díj 1 K, amelyet a helybeli árvaház és Iskolagyermekbarát Egyesület javára fordítanak.

— **Torontálmege öskorából.** Mint Nagyikindáról jelentik, a napokban fejezték be Nagyikinda mellett a tiszahegyesi határban egy nyolevanegy méter magas domb föltárását és kutatás közben az öskorszakból való igen sok kőszerszámra és halászati eszközökre bukkantak. A kiásott leleteket a vármegyei muzeumban fogják elhelyezni.

— **Társaskirándulás Bosznia, Hercegovina és Dalmáciába.** A „Délvidéki Kárpát Egyesület” Temesvárról folyó évi június hó 28-tól július hó 8-ig, tizenegy napos társaskirándulást rendez Sarajevó, Illidse, Mostár, Gravosa, Ragusa, Laeroma, Cattaró, Spalató, Zára, Fiume és Abbaziába. Részvételi díj személyenkint 230 korona, mely összegben minden költség befoglaltatik. Részletes programmal készséggel szolgál Erdélyi Gyula máv. tisztviselő Temesvár, üzletvezetőség és Horváth Antal m. kir. pt. s. ellenőr Temesvár.

— **A modern mozi** a városi színházban tegnap igen kedves és érdekes műsort mutatott be, amely mintájául szolgálhat a moziműsoroknak. Két oktató tanulságos képet, egy finom poetikus hollandi drámát, igazán jóízű humorú tréfás jeleneteket látott a közönség, amely élénk tetszéssel kísérte az előadást. A műsort ma este megismétlik s holnap megint új műsor lesz.

— **A zuhanyfürdőt** a gőzfürdőben június 1-én megkezdik.

— **Halálos esés a szénásszekérről.** Tamásfalváról jelentik: Krauser Péter ottani földműves és a felesége kedden reggel szénát akartak tanyájukról hazavinni. A szénával megrakott szekéren már föntült Krauser, amikor a felesége is fölfelé kapaszkodott a kocsi oldalán, a lovak azonban hirtelen elindultak s az asszony, aki

már majdnem fönt volt a kocsi tetején, fejével lefelé visszaesett. Krauserné oly szerencsétlenül esett le a kocsiról, hogy a nyakcsigolyája eltört és a fiatal asszony rögtön meghalt. Az ügyben a hatóság megindította a vizsgálatot.

— **Agyonharapta a ló.** Mint Zomborból jelentik, Derye községben Petics Száváné mezei munka közben két éves fiacskáját a kocsin hagyta. A lovakat kifogta a kocsiból és ezután munkához látott. Ekkor az egyik ló odament a kocsihoz és az alvó gyermeknek a fejét össze-vissza harapta, úgy hogy a szerencsétlen gyermek meghalt. A gondatlan anya ellen megindult az eljárás.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként délután 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjsegélye” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Június 8. A kulturegyesület közgyűlése.
Június 9. A közg. bizottság ülése.

Irodalom.

* Ingyen könyvtárt ad olvasóinak az okos és pompás magyar gyermekifjúsági lap, Az En Ujságom, olyan könyvtárt, amely az ifjúsági irodalom legjava terméseivel — ingyen — gazdagítja a gyermekszobák könyvespolcát. Ebben az esztendőben már két ilyen szép kötettel kedveskedett előfizetőinek Pósa Lajos kedvelt kis ujságja és ez a kötet Cooper világhírű Bórhárisnya történetét tartalmazza, a „Vadlő”-t és az „Utolsó Mohikán”-t, a harmadik ingyenes kötet pedig az „Utmutató” a következő évnegyedben, július havában fog bekopogtatni a pósta Az En Ujságom előfizetőinél. Az értékes ajándékökönyvek mellett pedig hétről-hétre a legszébb olvasmányok egész bokrétaját nyújtja át a kitűnő gyermekifjúsági lap, melynek május 25-iki számából kiemeljük Zöldi Márton regényét, Móra Ferenc tré-

mekkel a nyomorultra vettem magamat, hogy egyetlen szó nélkül mellébe döftem a kést.

Serran fölugrott. Göresösen összeszorította öklét; még most is markolni látszott a kést. Rémiület fogott el. Gyorsan, mint a villám, az a gondolat villant meg elmében, hogy engemet is így ott kaphatt volna...

Zureguy fizetett a többiekért is!

— Amint a tettet elkövettem, folytatta Serran, megsemmisültem rogytam egy székre. A vér látása lehűtötte vad dühömet. Akkor az a cédá teremtés oda mert jönni hozzám és szidott, amért megöltem a szeretőjét, átkokat szórt rám. Majd kirohant és segítségért kiáltott. Emberek jöttek, látták Zureguyt a földön, halva. Letartóztattak. Elmondtam mi történt.

Serran egészen kimerült, verejtékben furdott az arca.

— Ez az egész, ténsur. Most már várom az ítéletemet. Azt mondják, hogy föl fognak menteni s hogy jogom volt megölni Zureguyt. Meghiszem azt, hogy jogom volt! De tudja-e ténsur, mitől félek? Attól, hogy még mindig szeretem Pascalinet, szeretem, jobban mint valaha és félek attól, hogy mit fogok tenni, ha kiszabadulok!... Oh, milyen nyomorult is az ember, hogy nem tépheti ki a szerelmet szívéből, hogy nem gyűlölhethi a nőt, ki tönkretette az életét! Megvetem őt ténsur, tudom, hogy a legaljasabb teremtés, másnak a karjaiban láttam őt, hallottam őt szidalmazni, amiért leszurtam a szeretőjét — és mit akar, szeretem őt!...

fás elbeszélését a ravaszdi rókáról, Csala-vári Csala-vérről, Krudy Gyula történetét, Tudós Gergő tréfáit, Csabai László és Palotai András elbeszéléseit, Pósa Lajos és Farkas Imre verseit, Mühlbeck Károly művészi rajzait stb. Az En Ujságom előfizetési díja félre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 16. szám.

* **Uj Idők**, magas irodalmi színvonalu tartalommal jelent meg Herezeg Ferenc népszerű lapjának, az Uj Idők-nek e heti száma. A lap élén Farkas Pál „Egy kör- orvos följegyzései” című regényének eleven tollal megírt folytatását találjuk. Szini Gyula elbeszélést irt „A műbarát” címmel, az „Idegen írók” rovata pedig az olaszok kitűnő írójának, Róberto Braccónak ötletes novelláját közli. Ada Kalehról Lakatos László irt érdekes cikket, amelyet festői fényképek tarkítanak. Vojnich Oszkár cikkben és képekben emlékezik meg egy elefántvadászatról, amely holdvilágnál Sumatra szigetén folyt le. Krudy Gyula „Sobieski” címmel egy versenylő történetét mondja el kedvesen. Kilenyi Gyula pedig Dél-Amerika nőiről cikkezett. Verset Lenkei Henrik, Tábori Piroška és Juhász Gyula irtak. A képek közül kiemeljük az újvidéki repülőútnapról készült fényképsorozatot, löversenyteri fotografiákat, a kutya-kotorék versenyképeit, színházi képeket, Mühlbeck Károly fejleceit.

Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 16. szám.

TÁVIRATOK.

Béke és háboru között.

A békekötés előtt. — Holnap aláírják a békét. — A szerb-bolgár konfliktus. — A tőzsde.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Valósággal béke és háboru között lebeg a Balkán. Egyrészt holnap aláírják az előzetes békeszerződést a szövetségesek Törökországgal, másrészt Szerbia, Görögország és Bulgária farkasszemét néznek egymással s lesik az alkalmas pillanatot, amikor egymásra esaphaszanak. A balkáni helyzet ilyen körülmények között még a törökkel való békekötés után is bizonytalan s nem tudni, hová fejlődnek ki a szövetségesek között dülő vi-

Serran sirt... Tanácsoltam neki, hogy csak legyen nyugodt és távoztam.

Utamba esett az öszvérhajcsár kis háza. Pascaline a küszöbön ült. Magához intett. Folytatni akartam az utamat. Előbem jött.

— Hallottam, hogy Serannál jártál, mondta. Mit beszélt?

— A szerencsétlen még mindig szeret.

— És elbeszélte, hogy mi történt?

— Igen.

— Ugy hát mindent tudsz. De hát ő a hibás! Miért hagyta lelövetni az öszvérét?

— Mit akarsz azzal mondani?

— Nos igen, mikor hazafelé tartott, mindig meghallottam őt. Az állat eszengettyűje már messziről figyelmeztetett... Hát tudtam én, hogy egyszer csak öszvér nélkül tér haza?

Megértettem mindent. Mikor hirtelen felült az ágyban és azt mondta:

„Siess, menekülj!” — a eszengettyű szólott messziről, jelezve a férj közeledtét. És míg a szerető menekült, ő kedveskedve ment fogadni a férjét.

Beszédközben erősen rámnézett s vidáman nevetgált. És aztán vakmerően mondta:

— Emlékszel rá, mikor te is!

És olyan tekintetet vetett rám, mely megremegtetett. Elgondoltam, hogy a Serran késének a pengéje így csilloghatott, mikor erős kézzel markolatig a Zureguy szívébe döfte.

Charles Tabaraud.

Elmondhatom ezt: engemet is elesábitott ez a tüzes asszony, ki egész erővel szedte áldozatait; csipőre tett kezekkel állott előbök, szemét a szemökbe furva, mintha mondaná:

— Nos, láthatod, hogy a tied akarok lenni!

És reggel felé hirtelen így szólt hozzám:

— Jön Serran! Kelj föl, hord el magadat!

Sebtében öltözködtem s egy hátsó ajtón át ellillantam. Amint kiértem, hallottam a ház tulsó oldalán a Serran öszvérenek esőngettyűjét.

— De mondtam a szegény embernek, miközben összerendeztem kissé erre az emlékre, mely fölillant az emlékezetemben, hogy tudta meg a szerencsétlenségét?

Tudni óhajtottam, hogyan hagyta magát az annyira okos, örökké fülelő Pascaline ennyire meglepetni.

— Hát egy este üldözöbe vettek a vámőrök. Menekülni próbáltam, de lőttek utánam. A golyó az öszvéremet érte, mely öletlenül esett össze. Futnom kellett s ott hagytam a szegény állatot. Gyorsan haza menekültem. Kinyitom az ajtót, belépek és hangokat hallok a sötétben. Gyufát gyujtok és mit látok? Zureguy állott előttem éjjeli pongyolában.

Füldökölt a szegény Serran hangja.

— Oh, ördög és pokol! Éreztem, hogy a vérem a fejembe száll és veri a halántékaimat, hogy majd megrepedtek! Legott kinyitottam késemet s vértől előntött sze-

szályok, amelyeknek régi gyűlölet az alapja.

Mai jelentéseink a következők:

A békekötés előtt.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: Az itteni görög delegátusok Athénból utasítást kaptak, hogy írják alá a Törökországgal kötendő előzetes békeszerződést.

Egy másik jelentés szerint a szerb delegátusok még nem kaptak utasítást a békeszerződés aláírására nézve.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a hadviselő felek a fegyverszünetet bizonytalan időre meghosszabbították.

Holnap aláírják a békét.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Edvard Grey holnap, pénteken d. u. 4 órára hívta össze a békekonzferenciát. A konferencián Edward Grey maga fog elnökölni.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: A békelegátusok holnap délután ülést tartanak, amelyen aláírják az előzetes békeszerződést.

A szerb—bolgár konfliktus.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Szerbia semmi esetre sem vonja vissza csapatait a megszállott területekről. Szerbia támadólag nem lép föl, hanem csak a védekezésre szorítkozik. Erre azonban a legerőteljesebb katonai intézkedéseket teszi meg. A kormány a megszállott területeket meg is erősítette csapatokkal és főleg tüzérséggel.

A tőzsde

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai tőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 825, Osztrák Hitel 628, Koronajáradék 82.10, Jelzáloghitelbank 432, Leszámitoló Bank 520, Hazai Bank 285, Magyar Bank 560, Rimamurányi 713, Salgótarjáni 766, Közüti Vasut 658, Villamos Vasut 370.

Désy Zoltán rágalmai.

Elek Pál nyilatkozata. — A törvényszéki tárgyalás.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Elek Pál udvari tanácsos, a Magyar Bank volt vezérigazgatója, minthogy közvetlen tanuzástól elütötték, reputációjának megvédésére és álláspontjainak tisztázására nyilatkozatot tesz közzé.

Elek Pál nyilatkozatában

előadja, hogy a Magyar Bank Baross Gábor intenciójának megfelelően a magyar államtól az összes állami kereskedelmi ügyletek vitelét megkapta. Így lett vezérigazgató az államvasuti gépgyárnak, a sőt-jövedéknek, az ipari és gazdasági exportnak. Ez által a bank jelentékeny jövedelmhez jutott, de pozíciója a pénzügyvilágban annyira hozzáfűződött ezen üzletekhez, hogy azoknak elvesztése, presztízstét végképpen megrendítette volna. A banknak legfontosabb érdeke volt tehát a kormány jóakarátának megőrzése. Mikor 1910-ben a Khuen-kabinet átvette a kormányt, a koalíció által a nemzeti követelések miatt felidézett alkotmányválsággal az országot egyúttal súlyos gazdasági krízis érte. Ekkor kellett az új kormánynak, melynek a képviselőházban egyetlen egy embere sem

volt, a képviselőházat feloszlatni s új választásokkal szerencsét próbálni. A kormány választási veresége beláthatatlan politikai bonyodalmakat, a koronával való hűre megújulását, a pénzügyi és közgazdasági viszonyok újabb megrendülését idézte volna elő. A banknak külön nagy érdeke volt a kormány győzelme, mert a koalíció kormánya érezhető animozitást tanusított iránta. A bank tehát minden áldozatra kész volt, de meri állítani, hogy az összes szerződések a választási kasszájának jutott összegek nélkül is létrejöttek volna. A választási pénzt különben a bank jóval a sószerződés megkötése előtt folyósította, mikor senki se sejtette, hogy a választásban a kormány ekkora győzedelmet arathat, Khuenek pedig a kapott pénzt semmi esetre vissza nem fizethették volna. Az adott választási pénz semmi esetre nem volt olyan természetű, hogy arra más különben az állampénztár tarthatott volna igényt. Megállapítható, hogy a kincstár-tól egyetlen fillér el nem vonatott. Az új sószerződésben a bank négymillióval nagyobb terhet vállalt, a kivételért a szabványos némileg emelkedett ugyan, de a bank kötelezettséget vállalt, hogy a kivett évi 6 millióról 12 millióra fokozza. Továbbá elvállalta az export árukra adandó 70 percent előlegnyújtást, a külföldi közszállításnál a hazai pályázók helyett óvadék letételét. A déligyümölesszerződésben az egyezés szintén előnyös volt a kincstár-ra, mert a bank 90 nap alatt fizetendő 3 millióról, — bár a pórt okvetlen megnyerte volna — leszállította igényét egymilliónyolcszáz ezer koronára, szóval a kincstár egész vonalon lehető legjobban járt. Ettől függetlenül a bank segíteni kívánta a munkapártot az ország konszolidálására való törekvésében, a fenyegető belpolitikai bonyodalmak elhárításában, mert saját érdeke volt, hogy a régi rendszer föl ne üledjen. Hogyan számoltattak el a választásokra adott pénzek a bank kebelében, ez a bank belső ügye. Az igazgatóság megkapta felmentvényét. Végül kijelenti, hogy a kérdéses összegekből soha egyetlen fillér se fizettetett Lukács László akkori pénzügyminiszter kezéhez, vagy javára, vagy közvetlen, vagy közvetett rendelkezésére.

A törvényszéki tárgyalás.

Budapest, máj. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Désy Zoltán rágalmazási pörében tegnap este a védő előterjesztésére a bíróság elrendelte Stettina József, Ottlik Iván államtitkárok, Mándy Lajos és Székely Ferenc bankigazgatók kihallgatását.

A mai tárgyalás délelőtt 9 órakor kezdődött Balogh Ernő elnöklésével s először Székely Ferencet, a Magyar Bank igazgatósági tagját hallgatták ki, aki az elnöknek arra a kérdésére, hogy volt-e Elek Pálnak felhatalmazása diszkrét kiadásokra, kijelenti, hogy igen, nagyobb összeg állott e célból Elek Pál rendelkezésére s a bank Elek Pál ellenőrzésével Vajda Imre és Szalay Béla igazgatókat bizta meg. A tanut megesketik.

Stettina József államtitkár a Magyar Bank volt igazgatósági tagja azt vallja, hogy nem tud arról, hogy befizették-e a kérdéses összeget a pártkasszába. A tanut megesketik.

Ottlik Iván államtitkár, aki szintén tagja volt a Magyar Bank igazgatóságának, kijelenti, hogy nincs tudomása arról, hogy a kérdéses összeget a pártkasszába fizették volna ki. Ottlikot szintén megesketik.

Mándy Lajos jelentéktelen vallomása után Tisza István grófot hallgat-

ták ki arra nézve, hogy igaz-e Désy Zoltánnak az a vádja, hogy a leleplezést nem engedte interpelláció tárgyává tenni.

Tisza István gróf kijelenti, hogy csak sürgős interpellációt nem engedett meg. Hiszen előttevaló nap interpellációs nap volt, akkor interpellálhatott volna Désy, politikai barátai óvták tőle.

Itt Désy Zoltán és Vázsonyi Vilmos elkezdenek politizálni, amiért az elnök többszörösen rendreutasítja őket, figyelmeztetve, hogy niucsenek a parlamentben.

Tisza István gróf kihallgatása után a Magyar Bank egyes igazgatósági üléseinek jegyzőkönyveit olvassák föl s most is ezeknek a fölolvassása folyik.

Az ügyben holnap lesznek a perbeszéd s valószínűleg holnap lesz az ítélet is.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (májusra)	11:68
Buza (októberre)	11:25
Rozs (októberre)	9:34
Zab (októberre)	8:35
Tengeri (júliusra)	8:03
Tengeri (augusztusra)	8:10

Sürgős figyelmeztetés!

A tiszteit közönséggel van szerencsénk tudatni, hogy az összes illatszert, pipereszappant, arckrémeket általában valamennyi kozmetikai és háztartási cikkekről szóló kimerítő 24 oldalas értesítőnk újabb kiadása már megjelent; kérjük meghozatni. Ingyenes és bérmentve küldi szét a „HEZ” illatszertár vezetősége, Budapest, VIII., Losonci-utca 13.

230—x.4

1336—913. szám.

261—3.1

Árverési hirdetmény.

Tiszahegyes község határában körülbelül 8000 holdon gyakorlandó vadászati jog folyó évi június hó 10-én délelőtt 9 órakor Tiszahegyes községhezánál nyilvános árverésen 6 egymásután következő évre bérbeadni fog. Árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában betekintheők.

Tiszahegyes, 1913. évi május hó 24-én.

Grézló D. Gyula,

jegyző.

Radivojacz Milos,

bíró.

Legközelebb jelenik meg SOMFAI JÁNOS UJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ES NEHÁNY NOVELLA

A könyv előfizetési ára 3 K.

Előfizethetni a szerzőnél a „Torontál” szerkesztőségében

142—x.54

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Fontos!

„HEZ” kölnivíz I üveg 50 fill. „HEZ” kölnivíz fél liter 3 korona. „HEZ” kölnivíz szappan I darab 60 fillér, 3 db I korona 60 fillér.

A minőség elsőrendű voltaért felelősséget vállalunk. Küldi: „HEZ” illatszertár Budapest, VIII. Losonci-u. 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

230—x.4

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

c-akis ez a valódi!

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható dr. gériakban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolf-platz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

222-102.6

Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u. 16. sz. egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az eredeti minőség

Nákófalva község előljáróságától.
997-1913. szám. 249-3.2

Árverési hirdetmény.

Nákófalva községnek mintegy 4000 holdas nagyságu területen gyakorlandó vadászati joga 1913. évi augusztus hó 1. napjától 1919. évi július hó 31-ikéig terjedő 6 évre f. év június hó 15. napján ó. u. 3 órakor, 600 korona kiküldési árral, Nákófalva község házában nyilvános árverésen bérbeadják.

Az árverési feltételek a jegyzői irókban megtekinthetők.

Nákófalván, 1913. évi május hó 25-én.

A községi előljáróság.

Torontálvármegye alispánja.
15244-913. szám. 254-3.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye közönsége által a honvéd-hadapród iskolákban szervezett egy alapítványi hely az első évfolyamban az 1913/14. évre megüresedés folytán betöltendő.

Ez okból felhívom mindazokat, akik ezen alapítványi helyet elnyerni óhajják, hogy az alábbiakban részletezett okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi július hó 5-éig nálam nyújtsák be.

Megjegyzem, hogy az alapító oklevél értelmében első sorban oly ifjak vétetnek figyelembe, akik Torontálvármegye területén községi illetőséggel bírnak és csak ilyenek hiányában más községi illetőségű magyar állampolgárok.

A kérvény okmányai:

1. A pályázó magyar állampolgársága igazolható az illetékes községi előljáróság által kiállított illetőségi bizonylattal.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre igazolható honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges orvos által; a beoltás pedig, ha ezt az orvos nem igazolná, külön himlőoltási bizonylattal.

3. A megkívántató előismeretek valamely középiskola négy alsó osztályának elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal igazolandók. A latin vagy görög nyelvből nyert „elégtelen” osztályzatok nem vétetnek figyelembe.

4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet erkölcsi bizonylattal igazolható, de csak akkor, ha az iskolai bizonyítványban a kifogástalan erkölcsi magaviseletre adat nem foglaltatik, vagy ha a belépés nem közvetlenül nyilvános tanintézetből történik.

5. Az életkor születési anyakönyvi kivonattal igazolható.

Legkisebb kor a 14. év, a legmagasabb a 16. életév, amely szeptember hó 1-re vonatkozik.

A kitűzött határidőn túl beérkező kérvények nem vétetnek figyelembe.

Nagybecskerek, 1913. évi május hó 26-án.

Jankó s. k., alispán.

Nem mese!

Ha pattanása vagy szeplője ami „HEZ” csodaszappanunktól el nem múlik, úgy pénzét kötel-sek vagyunk visszaadni. 1 db „HEZ” csodaszappan 2 korona 50 fillér 3 db „HEZ” csodaszappan 7 korona. Használati utasítás hozzájár. A pénz előzetes beküldésénél portó 30 fill. utánvételes küldésnél portó 80 fill. Diszkrétan küldi: „HEZ” illatszertár Budapest, VIII., Losonci-utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve. 230-x.4

Legfinomabb

elszaki határral, francia „MIMI” férfi gummi-
övsezer 1 tucat 2 korona 50 fillér 2 tucat 4
korona 50 fillér, 3 tucat 6 korona. Pénz előzetes
beküldése mellett portó 30 fillér.

„HEZ” Budapest VIII., Losonci-utca 13. szám
Diszkrétan küldi.

Torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság.

128/1913. T. H. É. V. szám. 259-1.1

Meghívás

a „Torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság”-nak Budapesten, VI., Andrássy-ut 73-75. sz. alatt (magyar királyi államvasutak igazgatósága 1913. évi június hó 14-ik napján (szombat) délelőtt 11 órakor tartandó

huszonhatodik rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1912. üzletévről.
2. Az 1912. évi zárószámadás és mérleg előterjesztése, a felmentvény megadása, továbbá a nyereség hováfordítása tárgyában hozandó határozat.
3. Az igazgatóság új választása.
4. A felügyelő-bizottság új választása.
5. Az igazgatóság jelentési és a felügyelő-bizottság tagjai tiszteletdíjának egy évi tartamra való megállapítása.

Azok a részvényesek, kik szavazati jogukkal élni kívánnak, kötelesek az alapszabályok 16. §-a értelmében részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt nyolc nappal a közgyűlés előtt Nagybecskereken a „Torontál-megyei takaré- és hitelbank”-nál vagy pedig Budapesten a magyar királyi államvasutak igazgatóságának központi főpénztáránál (VI., Andrássy-ut 75. sz.) letételeményezni.

Az államkincstar, Torontálvármegye és Pancsova város közönsége az alapszabályok 16. §-a értelmében a kérvények letétele alól mentesítvők.

A közgyűlésen minden tíz törzsrészvény és minden tízenöt elsőbbségi részvény birtokosát egy-egy szavazat illeti meg.

Budapest, 1913. évi május hó 21-én.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla.

Vagyron: Vasutépítés és beruházás 21,335.000 K Nagybecskereki telkek 39 000 K. Letét a jelzáloghitelbanknál 1000 K. Számos község 36.250 K. Marschal K. 6223 K (0 f. Tamaslaka község 3000 K. Pestl magyar kereskedelmi bank 237 K 70 f. Szécsányi temeshid emelése 416 K 68 f. Nagybecskerek—zsombolyai vonal 4/5 szelv. közt átereszt létesítése 2494 K 27 f. Módoson hozzájáró ut létesítése 1161 K 77 f. Bégapari vágányba fektetett anyagérték 1357 K 46 f. Cukorgyárral kapcsolatos létesítmények 521.284 K 34 f. Értékpapír letétek 10.000 K. Kötvénybiztosítási alap értékpapírok 437.287 K 90 f. Tartalék-alap értékpapírok 105.421 K 37 f. Raktárházak megváltási alap ért. 95.430 K 62 f. Átfutó tételek 10 K. M. kir. államvasutak 630.279 K 56 f. Összesen 23,225.854 K 77 f.

Telher: Törzsrészvények 7,183.200 K. Elsőbbségi részvények forgalomban 3,891.600 K. Elsőbbségi részvények törlesztve 306.400 K.

Elsőbbségi kötvények forgalomban 8,795.000 K. Elsőbbségi kötvények törlesztve 1,158.800 K. Kötvénybiztosítási alap 503.579 K 68 f. Tartalék-alap 651.378 K 52 f. Raktárházak megváltási alap 96.034 K 74 f. Be nem váltott elsőbbségi kötvény és szelvény 1327 K. Be nem váltott elsőbbségi részvény és szelvény 129.280 K. Igazgatósági tagok letétei 10.000 K. A kötvénybiztosítási alapba utalt értékek 20.570 K. Törzsrészvény tulajdegyes 55.680 K. Párdányi rakodó létesítése 2900 K. Nyereség, mint egyenleg 421.004 K 83 f. Összesen 23,225.854 K 77 f.

Felügyelő-bizottsági jelentés:

A torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság ügyvezetését az 1912. év folyamán rendszeresen ellenőrizvén, van szerencsénk jelenteni, miszerint az ügykezelést mindenkor szabályszerűnek tapasztaltuk.

Megvizsgáltuk különösen az igazgatóság által vezetett számadásokat és a beérkezett évi mérleget, melynek tételét az üzleti könyvekkel megegyezőnek és helyeseknek találtuk. Az igazgatóság azon indítványához, hogy a 421.004 K 83 fillér nyereség 2105 drb elsőbbségi részvény beváltására fordítsák és a fennmaradó 4 K 83 fillér az 1913. évi számára átvitessék, a magunk részéről hozzájárulunk és azt a t. Közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk. Kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztett mérleget és zárószámadásokat helyben hagyja és az 1912. évre vonatkozó felmentvényt ugy az igazgatóság, mint a magunk részére megadni mellőztassék. Budapest, 1913. évi május hó 19-én. A felügyelő-bizottság

Figyelem! „HEZ” arckréme 80 f

„HEZ” arczsappan 80 f
„HEZ” arcpouder 80 f

3 darab bármelyikből egyszerre rendelve — pénz előzetes beküldésénél bérmentve. Diszkrétan küldi: „HEZ” illatszertár Budapest, VIII., Losonci-utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve. 230-x.4

Dócz község előljáróságától.

656-913. kig. szám. 260-1.1

Hirdetmény.

Alulírott község részéről közhírre tetetik, hogy a község határában levő „Idvor” pusztán parcellázott mintegy 500 holdnyi területen, továbbá a mintegy 1364 holdnyi területű urbéri határában gyakorlandó vadászati jog 1913. évi augusztus hó 1-étől 1919. évi július hó 31-ik napjáig, összesen tehát hat egymástáni évre folyó évi június hó 21-én délelőtt 9 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni.

Kiküldési ár az 500 holdnyi területre 20 korona, az 1364 holdnyi területre 100 korona.

Az árverési feltételek Dóczon a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Dócz, 1913. évi május hó 26-án.

Községi előljáróság.

Garçon lakás

mely két elkülönített
butorozott szobából áll

k i a d ó

Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt.

26-x.23